

M

Kertomus Kurikan Luopan kylän Ahvenlamminmäen rautakautisen löytöpaikan tarkastuksesta 28 p:nä kesäkuuta 1948. Liitteinä pitäjänkarttalehti 693/242 (Kurikka) ja kolme valokuvaa (levyt 14615/7).

Marraskuussa 1947 toi tohtori Aulis Alanen Kansallismuseon Kurikan Luopan kylästä tavatun viikinkiaikaisen hautalöydön esineet, jotka lunastettiin valtion kokoelmiin (KM 11815:1-32). Esineet hän oli saanut Luopan koulun opettajalta, J. E. Ujaiselta, jolle löytäjä, maanviljelijä Toivo Kujala oli ne toimittanut. Myöhäisen vuodenajan vuoksi oli löytöpaikan tarkastus lykättävä seuraavaan kesään, jolloin allekirjoittanut suoritti sen virkamatkallaan 28 p:nä kesäkuuta (1948). Oppaana tarkastusmatkalla oli löytäjä, maanviljelijä Kujala, ja mukana olivat myöskin sekä opettaja Ujainen että tohtori Alanen.

Löytöpaikka on Kurikan pitäjän itäosassa, Luopan kylän eteläisellä metsäalueella, matalahkolla harjanteella, joka kulkee suunnassa S-N, ja joka idässä rajoittuu Ponsinevaan, lännessä Kurjennevaan. Löytökohta on Housujärvestä n. 1,2 kilometriä pohjoiseen, Ahvenlamminmäessä, Kujalan metsäsaralla. Paikka on erämaata ja etäällä kylästä; lähimmästä asunnosta, Järvimäestä on kuljettava metsäpolkua viidettä kilometriä. Löytöpaikka on merkitty oheiseen pitäjänkartan lehteen ristillä.

Paikalle saavuttuamme voimme vain todeta, että muinaisjään-
nös oli kokonaan hävitetty. Se olikin löytäjän ilmoituksen
mukaan ollut hyvin pieni, korkeintaan neliömetrin suuruinen,
päänkokoisista kivistä tehty ladelma, jossa kivet olivat vain
yhdessä kerroksessa. Löytäjän tiedonannon mukaan kiveys oli
paljastunut heti turpeen alta, ja kivien alta löytyivät sit-
ten muinaisesineet ja palaneet luut. Ne oli nähtävästi sijoi-
tettu maanpinnalle ja kivet ladottu päälle. Löytäjä oli mu-
seosta saamaansa kehotusta noudattaen jättänyt paikoilleen
löytökohdalta kasaamansa turpeet ja kivet, ja niiden muodosta-
ma läjä tarkastettiin pikkulusikoilla kaivaen ja osaksi seu-
loenkin. Tuloksena saatiin pronssinen vyönsolki, rautainen
nuolenkärki ja palaneita luita (11887:6-9).

Itse löytökohta sijaitsi nyt hiekkakuopassa (kuva l. 14615).
Kuopan ympäriltä poistettiin turvetta useiden neliömetrien
alalta, mutta mitään kiveystä tai muita kulttuurimerkkejä ei
tavattu. Löytäjän kertomus ladelman pienestä koosta tuntuukin
kaikin puolin uskottavalta. Kun ympäristöä tarkasteltaessa ei
myöskään huomattu muita muinaisjäännöksiä, tuntuu siltä kuin
kysymyksessä olisi hyvin tilapäinen hautapaikka. On kuitenkin
syytä korostaa, että Kujalan ilmoituksen mukaan ei röykkiösyä
näkynyt mitään maanpäällisiä merkkejä, ja että niinollen ei
ole aivan mahdotonta, että toisiakin samantapaisia olisi lä-
histöllä.

Tässä yhteydessä on kenties mainittava, että Kujalan mukaan
löydön nuolenkärki ja veitsi olivat löytösikermästä n. neljän
metrin päässä koilliseen, paljaassa maassa. Niiden väli oli
n. 1/2 metriä. Erillään, samassa suunnassa, mutta vain n. kol-
men metrin päässä, oli myöskin yksi pronssikierukoista.

Pääosa kalustosta viittaa miehen hautaan: vyön pronssiosat,

kukkaron pronssilevy, nuolenkärki. Siihen kuuluu kuitenkin myös rannerengas, pyöreä solki ja ennenkaikkea pala pronssiketjua, jotka lähinnä vaikuttavat naisen kalustolta. Lisäksi viittaa sormusten lukumäärä, - kolme -, siihen että kysymyksessä olisi kahden henkilön hautaus; viikinkiajan miesten haudoissa sormuksiahän tavallisesti on vain yksi.

Paikkakuntalaisten kertomuksen mukaan on vanha kurikkalais-
ten talvitie etelään kulkenut pitkin k. o. harjannetta. Edelleen kerrottiin, että harjanteen eteläpäässä, Ponsinevassa, olisi nähty vanhojen puuportaiden jälkiä. Miten vanha tie on ollut on tietystikin mahdotonta sanoa. Se sattuu hyvin sille vanhalle valtaväylälle, jota pitkin on ajateltu liikenteen jo esihistoriallisen ajan lopulla suuntautuneen pohjoisesta Satakunnasta, Hämeenkyrön reitin pohjoisimmista kolkista, Etelä-Pohjanmaalle ja sieltä edelleenkin. Hautalöytö saattaisi niin olla tilapäisen kulkijan, eränkävijän muisto. Tuntuu vain oudolta, että se lähinnä vaikuttaa kaksoishaudalta ja niin edellyttäisi naisenkin osallistuneen pitkään retkeen. Oudolta tuntuu myöskin, että kuolema olisi heidät saavuttanut yhdellä kertaa. Toisaalta ei lähistöllä ole mitään viikinkiaikaiseen asutukseen viittaavia merkkejä, eikä mitenkään voi uskoa löytöä asutusmuistoksi.

Helsingissä 6 p:nä syyskuuta 1948.

Ella Kivikoski

Kurikka Luopa
Ahvenlammenmäki

Rk. hautapaikka Ahvenlammenmä-
essä. Löytöjä Toivo Kujala löytökohdalla.
Valok. O:sta päin. L. 14615.

Sama paikka. Löytökohta kuopassa.
Kuopan reunassa tarkastusta varten pal-
jastettu alue. L. 14616.

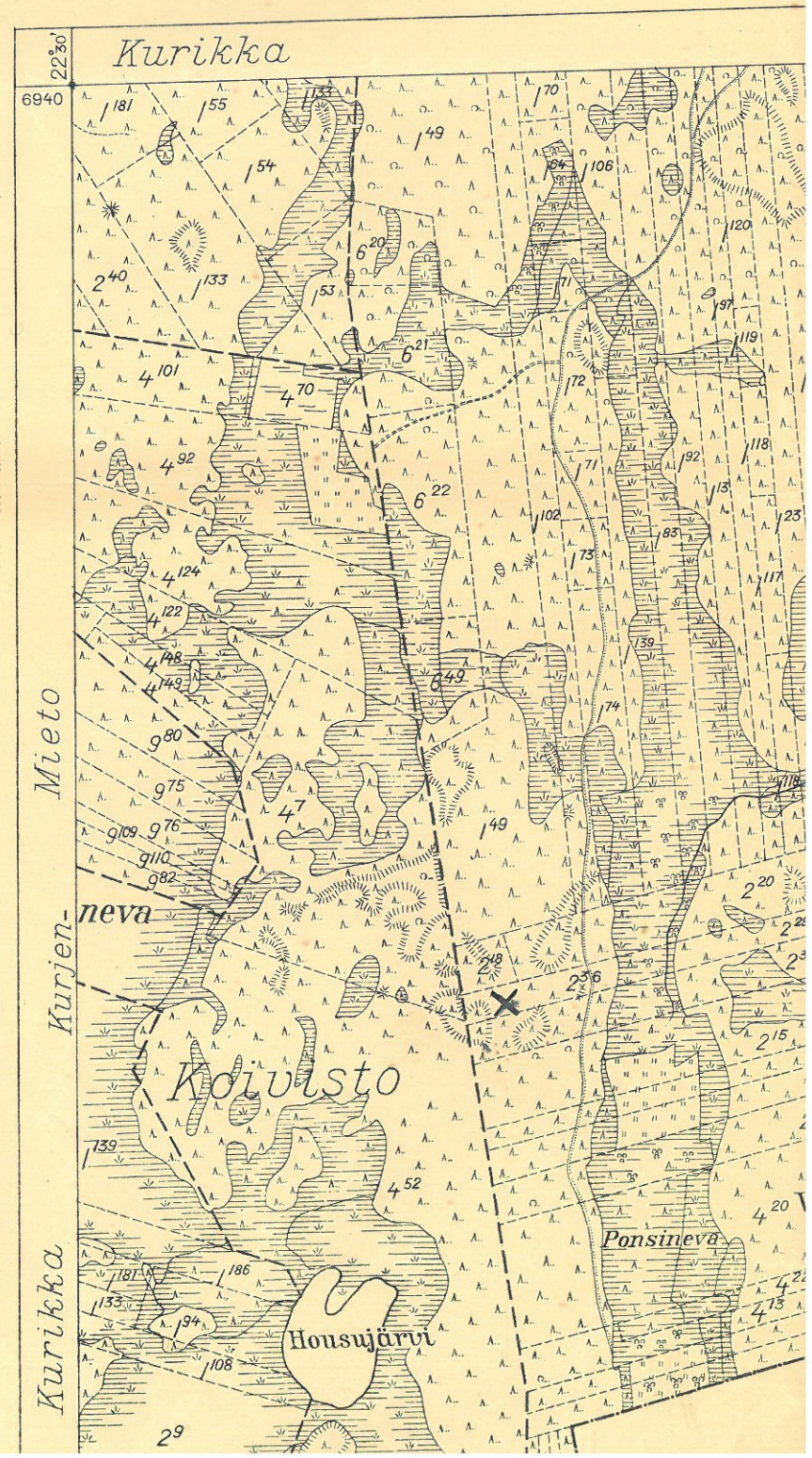
Housujärven ranta. Vas. oikealle op. J.E.
Ujainen, toht. Aulis Alanen, Alpo Kaukola,
M. Tuomikoski ja Toivo Kujala. L. 14617.

KURIKKA, Luopa, Ahvenlampina
 rk. löytöpaikan tarkastus 1948,
 E. Kivikoski

LEHTI 693/242

Selitys

	Puutarha
	Pelto
	Suoviljelys
	Niitty
	Viljelyksestä jätetty laidun
	Metsämaalle tehty laidun, vasta raivattu
	Puisto teineen
	Vesijättö
	Korpi, suo, räme, turpeennostopaikka
	Kallio
	Louhikko
	Hietikko, hiekkakuoppa
	Muta- ja savihauta
	Havumetsä
	Lehtimetsä
	Sekametsä
	Hakattu metsä
	Kulon polttama metsä
	Pensaikko
	Valtakunnan raja
	Läänin "
	Kunnan "
	Kylän "
	Valtionmaan

PITÄJÄNKARTTA

TEHTY MAANMITTAUSHALLITUKSESSA v.1935

243

6940

